

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 13.11.1959, sp. zn. 1 Tz 87/59, ECLI:CZ:NS:1959:1.TZ.87.1959.1

Číslo: 19/1960

Právní věta: K výkladu znaku škoda nie nepatrná, v zmysle § 246 ods. 1 tr. zák. Pokiaľ ide o zisťovanie škody v zmysle znaku škody nie nepatrnej (§ 246 tr. zák.), je rozhodnou skutočná škoda, ktorá spočíva nielen v poškodení jednotlivých súčiastok, ale najmä v hodnote práce spojenej s vykonaním opráv podľa ŠMC. Pre posúdenie viny je nerozhodné, v akej výške uplatnil poškodený podnik nárok na náhradu škody. Okolnosť, či nehoda vznikla zavinením obžalovaného, alebo v dôsledku technickej poruchy na vozidle, je pre posúdenie viny obžalovaného zásadnej povahy. Za bezdôvodné postavenie pred súd je nutné považovať aj to, keď vec vzhľadom na svoju povahu a osobu obžalovaného mala byť prejednaná pred iným, než súdnym orgánom.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 13.11.1959

Spisová značka: 1 Tz 87/59

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Čin menšího významu, Doprava, Náhrada škody, Obžaloba, Odpovědnost trestní, Postoupení věci, Posudek znalecký, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Zastavení trestního stíhání, Zavinení

Předpisy: 86/1950 Sb. § 39
§ 246 88/1950 Sb. § 144 64/1956 Sb. § 2
§ 282

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19/1960 sb. rozh.

K výkladu znaku „škoda nie nepatrná“, v zmysle § 246 ods. 1 tr. zák.

Pokiaľ ide o zisťovanie škody v zmysle znaku „škody nie nepatrnej“ (§ 246 tr. zák.), je rozhodnou skutočná škoda, ktorá spočíva nielen v poškodení jednotlivých súčiastok, ale najmä v hodnote práce spojenej s vykonaním opráv podľa ŠMC.

Pre posúdenie viny je nerozhodné, v akej výške uplatnil poškodený podnik nárok na náhradu škody.

Okolnosť, či nehoda vznikla zavinením obžalovaného, alebo v dôsledku technickej poruchy na vozidle, je pre posúdenie viny obžalovaného zásadnej povahy; preto bez vypočutia mechanika, poprípade aj znalcov, nemôže ju súd zpravidla odpovedne vyriešiť.

Za bezdôvodné postavenie pred súd občana je nutné považovať aj to, keď vec vzhľadom na svoju povahu a osobu obžalovaného mala byť prejednaná pred iným, než súdnym orgánom.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 13. novembra 1959, 1 Tz 87/59.)

Obžalovaný havaroval so služobným autom národného podniku a spôsobil tak škodu asi 1121,87 Kčs, ktorá sa tým, že obžalovaný vykonal opravu sám, znížila iba na 553,- Kčs. V tejto výške uplatnil poškodený podnik náhradu škody.

Ľudový súd v Žiline uznal obžalovaného vinným trestným činom poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 246 ods. 1 tr. zák. a odsúdil ho na trest nápravného opatrenia na čas 8 mesiacov s tým, že podľa § 39 ods. 2 tr. zák. z odmeny náležacej obžalovanému za prácu prepadá v prospech štátu 1/4.

Súčasne bolo vyslovené, že obžalovaný je povinný nahradiť poškodenej strane spojenému veľkoobchodu spôsobenú škodu vo výške 1121,87 Kčs.

Krajský súd v Žiline odvolanie obžalovaného zamietol.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona podanú predsedom Najvyššieho súdu uznesenie krajského súdu v celom rozsahu zrušil.

Podľa § 282 ods. 1 písm. a) tr. por. zrušil v celom rozsahu aj rozsudok Ľudového súdu v Žiline a vec vrátil okresnému prokurátorovi v Žiline na došetrenie.

Z odôvodnenia:

Obžalovaný pochádza zo živnostenskej rodiny. Jeho otec byl zo začiatku baníkom a v roku 1933 odkúpil hostinec. Sám obvinený od svojho osemnásteho roku veku pracoval najprv ako robotník, neskôr ako administratívny úradník. Za druhej svetovej vojny ako účastník Československej vojenskej jednotky v SSSR, sa aktívne zúčastnil bojov pri oslobodzovaní našej vlasti. Od roku 1946 do roku 1955 bol zaradený ako vojenská osoba z povolania. Po tejto dobe bol zamestnaný na rôznych miestach a v poslednom čase ako vodič dodávkového auta.

Politicky je vyspelý a tiež aj triedne uvedomelý. Pre svoje dobré povahové vlastnosti je v kolektíve obľúbený, svoje pracovné povinnosti vykonáva presne a svedomite, takže podľa zprávy n. p. Spojený veľkoobchod v Žiline, je na svojom úseku hodnotený ako jeden z najlepších pracovníkov. Rodinný život vedie usporiadaný, alkoholické nápoje nepožíva.

S postupom ľudového i krajského súdu nie je možno súhlasiť.

Krajský súd totiž v rámci svojej prieskumnej povinnosti nemal nechať bez povšimnutia, že konanie obžalovaného bolo ľudovým súdom nesprávno kvalifikované ako trestný čin podľa § 246 ods. 1 tr. zák.

Podľa citovaného ustanovenia je možno konanie páchatela postihnúť len vtedy, ak svojou nedbanlivosťou spôsobil majetku, ktorý je v socialistickom vlastníctve škodu nie nepatrnú.

V danom prípade, podľa zistenia ľudového súdu, škoda, ktorú mal obžalovaný svojím konaním národnému podniku spôsobiť robila iba 1928,87 Kčs, nehľadiac na to, že táto škoda podľa vyjadrenia

poškodeného podniku v odvolacom konaní sa znížila na sumu Kčs 553,-.

Za týchto okolností teda, keďže škoda, ktorú podľa zistenia súdov obžalovaný zapríčinil nedosiahla ani sumy 2000 Kčs, nemohlo byť jeho konanie podradené pod ustanovenie § 246 ods. 1 tr. zák. pre nedostatok objektívnych znakov.

Pokiaľ ide o zisťovanie škody v zmysle znaku „škody nie nepatrnej“ (§ 246 tr. zák.) je rozhodná skutočná škoda, ktorá spočíva nielen v poškodení jednotlivých súčiastok, ale najmä v hodnote práce spojenej s vykonaním opráv podľa ŠMC. Okolnosť, že páchatel vykonal opravy sám a poškodenému podniku ušetril výlohy za prácu spojenú s vykonaním opráv je treba hodnotiť ako úsilie obžalovaného nahradiť škodu a teda ako okolnosť popoľahčujúcu, ktorá však nemá vliv na výšku spôsobenej škody z hľadiska znakov trestného činu podľa § 246 tr. zák.

Pre posúdenie otázky viny je nerozhodné, v akej výške uplatnil poškodený podnik nárok na náhradu škody.

Krajský súd preto, keď v tomto smere nenapravil pochybenie ľudového súdu, sám porušil zákon v citovanom zákonnom ustanovení. Za predpokladu, že by z výsledkov vykonaného dokazovania bolo bezpečne prekázané zavinenie obžalovaného, mohlo by byť jeho konanie posúdené iba ako priestupok podľa § 144 ods. 3 tr. zák. spr.

V danom prípade však z doterajších výsledkov dokazovania neplynie jednoznačne, že by inkriminovanú nehodu menovaný takýmto spôsobom zaviniť.

Už ľudový súd mal skúmať obhajobu obžalovaného, keď tento v prípravnom konaní a potom aj na hlavnom pojednávaní uviedol, že si nevie príčinu nehody vysvetliť, ale že je toho názoru, že to bolo spôsobené závadou na riadení, lebo za jazdy dostal neočakávane výkyv, takže už vozidlo nezvládol.

Na odvolacom konaní sa obžalovaný hájil tým, že jeho domnienka, že k nehode došlo v dôsledku technickej závady na vozidle, sa ukázala byť pravdivou, lebo po dopravení vozidla do opravovne zistili mechanici, že šrob - držák karosérie bol odlomený, čím karoséria padla dolu na spojovacie tyče riadenia, v dôsledku čoho bolo vozidlo náhle strhnuté na jeden bok a obvinený už ho nemohol ovládať. Táto obhajoba bola potvrdená aj vyjadrením poškodeného podniku predloženým 18. 5. 1959.

Obžalovaný v tomto smere navrhol vypočuť svedkov vedúceho dielne a mechanika, ktorí vozidlo opravovali, ako aj súdneho znalca z oboru automobilizmu.

Krajský súd však tieto dokazy nevykonal a v svojom uznesení, ktorým zamietol odvolanie obžalovaného, vychádzal iba zo skutkových zistení ľudového súdu a dotyčne novej obhajoby obžalovaného a najmä pokiaľ ide o jeho návrhy na doplnenie dôkazného konania došiel k záveru, že táto obhajoba nie je vierohodná a je vymyslená samotným obžalovaným a že pokiaľ tento žiadal vypočuť ďalších svedkov, títo by podľa názoru krajského súdu vypovedali pov vlivom obžalovaného, keďže sú to jeho spoluzamestnanci.

Podľa názoru krajského súdu aj keď na vozidle bola zistená uvedená technická závada, nebola táto príčinou havárie, ale jej následkom.

Záveru krajského súdu sú celkom v rozpore so zásadami nášho trestného konania, zakotvenými v ust. § 2 ods. 7 tr. por.

Podľa citovaného zákonného ustanovenia orgány činné v trestnom konaní sú povinné vykonávať a zhromažďovať dôkazy, hoci aj z úradnej povinnosti, alebo na návrh strán tak, aby všetky okolnosti významné pre rozhodnutie veci boli náležite objasnené.

Je bez pochybnosti, že takáto okolnosť, či nehoda, vzniklá zavinením obžalovaného alebo v dôsledku technickej poruchy na vozidle, je pre posúdenie viny obžalovaného zásadnej povahy, preto ju bez vypočítania mechanika, poprípade aj znalcov nemôže súd zpravidla odpovedne vyriešiť. Úplne nepodložený je potom aj ten záver krajského súdu, že by navrhnutí svedkovia ako spoluzamestnanci obžalovaného, boli už týmto ovlivnení, lebo vychádza čiste z vlastných nepodložených dohadov. Takéto hodnotenie budúcich výpovedí svedkov čiste len na základe ničím nepodloženého presvedčenia súdu neodpovedá zásadám nášho ľudovodemokratického súdnictva (§ 2 ods. 8 tr. por.).

Je teda zrejmé, že v danom prípade súdy a najmä krajský súd, keď rozhodovali na základe neúplných a nedostatočných dôkazov, porušili zákon aj v ustanovení § 2 ods. 7 a 8 tr. por.

Najvyšší súd na základe uvedených okolností došiel k záveru, že z podnetu podanej sťažnosti pre vo výroku citované porušenie zákona je treba vadné rozhodnutie krajského súdu zrušiť. Porušenia zákona sa však dopustil, ako z uvedených záverov Najvyššieho súdu plynie, už ľudový súd, keď obžalovaného uznal vinným trestným činom podľa § 246 ods. 1 tr. zák. Preto bolo potrebné v zmysle § 282 ods. 1 písm. a) tr. por. zrušiť v celom rozsahu aj tento rozsudok.

V rámci prieskumnej činnosti podľa § 293 tr. por. však Najvyšší súd zistil, že ľudový súd pochybil nielen v tom, že vyniesol odsudzujúci rozsudok, ale že vôbec pripustil prejednávanie tejto veci pred súdom na hlavnom pojednávaní.

Aj keď v danom prípade nebolo obligatórne predbežné prerokovanie obžaloby, mal ľudový súd obžalobu v zmysle ods. 2 § 196 tr. por. predbežne prerokovať jednak preto, lebo v danom prípade bolo zrejmé, že vzhľadom na spôsobenú škodu nebol skutok obvineného v obžalobnom návrhu uvedený správne kvalifikovaný, ako už bolo poukázané a jednak preto, že vzhľadom na nedostatočné objasnenie skutkových okolností boli v danom prípade aj dôvody pre vrátenie veci prokurátorovi na ďalšie došetrenie.

V tomto prípade teda došlo nielen k porušeniu zákona v tom, že bol obžalovaný odsúdený pre trestný čin za skutok, ktorý trestným činom nie je, ale došlo aj k porušeniu zákona v tom, že vôbec bol tento obžalovaný postavený bezdôvodne pred súd, lebo za bezdôvodné postavenie pred súd občana je nutné považovať aj to, keď vec vzhľadom na svoju povahu a osobu obžalovaného mala byť prejednaná pred iným než súdnym orgánom.

K vráteniu veci okresnému prokurátorovi došlo nielen preto, že u neho sú dané najlepšie predpoklady na došetrenie veci, ale aj preto, že na podklade výsledkov takéhoto došetrenia bude môcť v rámci svojej právomoci rozhodnúť s konečnou platnosťou zastavením trestného stíhania, keď sa ukáže, že v konaní obžalovaného nie je daný ani priestupok, (§ 144 ods. 3 tr. zák. spr.), alebo postúpiť vec dopravnému inšpektorátu VB na potrestanie, alebo po zastavení veci pre nepatrnú spoločenskú nebezpečnosť činu riešiť prípad prokurátorským pohovorom, poprípade pred niektorou spoločenskou organizáciou.